

**ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА АКРЕДИТАЦИОННИЯ
СЪВЕТ НА НАОА
ПРОФ. ДФН БОЯН БИОЛЧЕВ**

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по стопански науки и управление за резултатите от извършеното оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление 3.8 „Икономика“ на Технически университет - Габрово.

1. Хронология на процедурата

Процедурата е открита от Постоянната комисия по стопански науки и управление на 28.07.2015 г. /Протокол № 20 по искане на висшето училище - вх.№ 491/ 13.07.2015 г.

На заседание, проведено на 08.06.2016 г. (Протокол № 13), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на Комисията приеха доклада на експертната група, утвърдена от Акредитационния съвет на 11.02.2016 г./Протокол № 4.

Експертната група извърши проверка на оценяваната институция в периода от 24.02.2016 г. до 26.02.2016 г.

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Въз основа на изводите в доклада на експертната група, Постоянната комисия направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

По сфера 1: „Образователна дейност“

Оценка за съответствието по критерий 1.1: „Обучението на студентите се провежда според изискванията по образователно-квалификационни степени и съгласно образователната мисия, цели и задачи на ВУ“:

- Обучението на студентите от ПН 3.8 Икономика в Технически университет – Габрово се извършва съобразно образователната мисия, цели и задачи на университета и на Стопанския факултет, заложи в техните мандатни програми.
- Разработена е учебна документация за обучение на студентите в ПН 3.8 Икономика, която е съобразена с изискванията на образователно-квалификационната степен „бакалавър“, е в същото време е отчетено мнението на студентите и на потребителите на кадри.
- В ТУ-Габрово и в Стопанския факултет е създаден вътрешен ред и организация за разработване, утвърждаване, наблюдение, обновяване, съхраняване и контрол на учебната документация за обучение в ПН 3.8 Икономика.
- Установена е практика за анализ, оценка и актуализация на учебна документация, при редовно отчитане измененията в действащото законодателство, развитието на науката, положителните практики в сродните чуждестранни и български университети, мнението на студентите и потребителите на кадри.
- Квалификационните характеристики не са изцяло хармонизирани с предписанията за Ниво 6, подниво 6Б от Националната квалификационна рамка на Република България.
- Не са изпълнени изискванията на чл. 25, ал. 1 от ЗФВС за осигуряване на задължителни занимания по физическо възпитание и спорт от 60 часа годишно за целия курс на обучение.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 1.2: „Обучението на студентите се осъществява от преподавателски състав с необходимия профил и квалификация“:

- Преподавателският състав, ангажиран с обучението на студентите в ПН 3.8 Икономика притежава необходимата квалификация.
- Налице е изпълнение на изискването на чл. 17, ал. 2, т. 2 от ЗВО - обучението да се извършва от преподавателски състав на ОТД с ТУ-Габрово, който за всяка специалност води поне 50 на сто от аудиторните и практическите занятия, и от хабилитирани лица, които за всяка специалност четат поне 70 на сто от лекционните курсове.

- Крайно недостатъчен е броят на хабилираните преподаватели по научната специалност „Икономика и управление (търговия)“.
- Възрастовата структура на хабилираните преподаватели на ПОТД е адекватна сходна на поддържаната от другите висши училища в страната.
- Академичният състав се атестира периодично в изпълнение на изискванията на чл.57 от ЗВО и Правилник за атестиране на академичния състав в ТУ-Габрово.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 1.3: „За обучението на студентите е създадена, поддържа се и се развива материално-техническа и информационна база, специализирана за обучението в професионалното направление“:

- За обучението на студентите от ПН 3.8 „Икономика“ е създадена и се поддържа съвременна материално-техническа база, даваща възможност да се прилагат съвременни информационни технологии в обучението. Учебната база – лекционни и семинарни зали, лаборатории, налично оборудване са напълно достатъчни за осъществяването на съвременен учебен процес.
- В съответствие с изискванията на чл.17, ал. 2, т. 6 и т. 7 от ЗВО на разположение на студентите и преподавателите е библиотека и информационен център.
- Във ВУ и факултета се полагат усилия за поддържане на богат и актуален библиотечен фонд в областта на ПН 3.8 Икономика.

Констатирано е **пълно съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 1.4: „Обучението на студентите отговаря и се придържа към съвременните методи на преподаване и оценяване на постиженията им“:

- В обучението на студенти от ПН 3.8 Икономика се прилага богат набор от методи (ситуационни, дискуссионни, аналитични и интуитивни методи) и инструменти, развиващи необходимите за пазара на труда трансферни умения и повишаващи пригодността на студентите за заетост.
- Прилаганите форми за проверка и оценка на знанията са съобразени с изискванията на чл. 44, ал. 2 от ЗВО.
- Периодично се проучва мнението на студентите относно качеството на учебния процес в ПН 3.8 Икономика. Резултатите се свеждат на вниманието на отделните преподаватели при атестирането, анализират се в катедрите и факултета, с оглед предприемане на коригиращи действия при констатирани отклонения от стандарта, и се оповестяват в семестриални и годишни отчети на факултета и на университета.
- Осигурена е среда и е създадена организация чрез вътрешни регламенти и междууниверситетски спогодби за провеждане на студентска мобилност с цел обучение в чуждестранно ВУ, но се констатира изключително ниска студентска активност в тази насока.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 1.5: „Полагат се специални грижи за високото качество на обучението по профилиращите дисциплини“:

- Постигнат е висок процент на осигуреност на профилиращите дисциплини в професионалното направление с преподаватели на първи ОТД.
- Постигнато е и високо равнище на осигуреност на профилиращите дисциплини със собствени авторски учебници, учебни пособия и материали за обучението.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 1: Обучението в ПН 3.8 „Икономика“ е съобразно с визията, мисията, целите и задачите на ТУ-Габрово и е насочено към теоретични, научни и приложни изследвания в областта на икономика на търговията, съобразени с най-добрите университетски образци и практики, и повишаване пригодността за заетост на студентите. Образователната дейност в ПН 3.8 „Икономика“ е организирана въз основа на изискуемата съгласно ЗВО учебна документация, която е обект на периодичен анализ, оценка и обновяване съобразно тенденциите на пазара на труда, мнението на студенти и потребители на кадри. При разработването и актуализирането на учебните планове не са спазени някои от предписанията на Закона за висшето образование, Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „Бакалавър“, „Магистър“ и „Специалист“, Наредбата за

държавните изисквания за организиране на дистанционната форма на обучение, Наредба № 21 от 30 септември 2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища и Закона за физическото възпитание и спорта. Обучението в ПН 3.8 „Икономика“ се осигурява от преподавателски състав, който по квалификация и компетенции, възрастова структура и трудово-правна ангажираност с ТУ-Гарово отговаря на предписанията на Закона за висшето образование. ТУ-Габрово разполага с модерна материално-техническа и информационна база за провеждане на лекционни и семинарни занятия. Обезпечено е добро ниво на информационно обслужване на студентите чрез осигуряване на достъп до персоналното им електронно досие. Обучението на студенти в ПН 3.8 „Икономика“ отговаря на съвременните стратегии, методи и инструменти за преподаване и оценяване на постиженията. Поддържа се необходимото качество на обучение по профилиращите дисциплини. Крайно недостатъчен е броят на хабилитираните преподаватели с компетенции в областта на икономика на търговията. Обучението на студенти в ПН 3.8 Икономика отговаря на съвременните стратегии, методи и инструменти за преподаване и оценяване на постиженията.

Осигурена е среда и е създадена организация за провеждане на студентска мобилност с цел обучение в чуждестранно ВУ, но е изключително ниска студентска активност в тази насока.

По Сфера 2 [А]: „Научно-изследователска дейност“:

Оценка за съответствието по критерий 2.1 [А]: “В професионалното направление се организира, поддържа и развива научно-изследователска дейност на преподавателския състав“:

- В ТУ – Габрово е създаден ред за организиране, планиране, отчитане и контрол на научноизследователската дейност на преподавателите от професионално направление 3.8 Икономика.
- Създадени са условия за включване на преподавателите в разработване на научноизследователски и приложни проекти, за научноизследователска активност, както и за популяризиране на изследователските резултати от обществен, научен и приложен интерес на научни форуми и поддържане на публикационната активност на академичния състав.
- Резултатите от научноизследователската работа са обвързани със заплащането и академичната кариера на преподавателите, което е мотивиращ фактор за публикационната активност на академичния състав.
- Висок е относителният дял на преподавателите от ПН 3.8., които са участвали в национални и университетски проекти - 95,34 на сто, докато относителният дял на преподавателите, участвали в международни проекти за последните 5 години е под 35 на сто.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 2.2 [А]: „В професионалното направление се организира, поддържа и развива научно-изследователска дейност на студенти и докторанти“:

- В професионално направление 3.8 Икономика е създаден ред и механизми за включване на студентите в научноизследователски проекти, осъществявани от преподаватели от професионалното направление. Наблюдава се тенденция на нарастване броя на студентите участващи в научноизследователски проекти.
- Установеният механизъм за класиране на проектните предложения стимулира интереса на преподавателите да включват студенти в реализирането на научноизследователски и приложни проекти.
- Осигурени са възможности за участие на студенти в ежегодни университетски научни форуми, както и за публикуване на резултатите от изследванията на студентите.
- В планираните научноизследователски дейности в основното звено - факултет „Стопански“ - и профилиращата катедра и катедра - „Социални и стопански науки“ - са включени и студенти от професионалното направление.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 2.3 [А]: „Високо качество на публикациите на студентите, докторантите и преподавателите“:

- В ТУ-Габрово има установени практики за контрол и гарантиране качеството на публикациите на преподавателите и студентите, които се изразяват в прилагането на

традиционни за висшите училища методи - обсъждане на предложените за публикуване научни разработки, рецензиране, научна, стилова и граматическа редакция.

- Студентите разработват докладите си под ръководството на преподавател от професионалното направление.
Защитена е интелектуалната собственост на резултатите от научноизследователската дейност.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 2

Създадени са вътрешнонормативни и организационни предпоставки за включването на преподавателите и студенти от професионалното направление в изпълнението на научноизследователски и приложни проекти. Организиран се университетски научни форуми, както и факултетски, и катедрени научни мероприятия, за популяризиране на резултатите от научните изследвания на преподавателите и студентите от професионалното направление и се осигуряват възможности за публикационна дейност. Разработени са и се прилагат практики (рецензиране, научна, стилова и граматическа редакция) за поддържане на качеството на научните публикации на преподавателите и студентите. Необходимо е да се повиши относителният дял на студентите, участващи в научноизследователски и приложни проекти.

По Сфера 3: “Управление на образователния процес”:

Оценка за съответствието по критерий 3.1: “Има изградена организация на управление на качеството на учебния процес и свързаната с него преподавателска дейност”:

- В ТУ-Габрово е изградена и функционира система за управление на качеството (СУК). Тя е сертифицирана по изискванията на ISO 9001:2008 „Системи за управление на качеството. Изисквания”.
- СУК е осигурена с необходимите вътрешни нормативни документи и инструменти за набирането на данни, обезпечаващи оценяването и анализа на качеството на обучението.
- В ТУ-Габрово са създадени организация и ред за периодично обсъждане и огласяване на резултатите от провежданите вътрешни и външни одити за функционирането на системата за управление на качеството. Направените оценки публично се огласяват. Създадени са добри практики, чрез функционирането на груповите ръководители, за поддържане на постоянна обратна връзка със студентите и своевременно обсъждане на проблеми, свързани с учебния процес и качеството на обучението и предприемане на мерки за подобрения.

Констатирано е **пълно съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 3.2: „Има изградена организация за проследяване на реализацията на завършилите обучението студенти”:

- В ТУ-Габрово и профилиращата катедра е създадена организация за проследяване на професионалната реализация на завършилите студенти от ПН 3.8. Икономика.
- В ТУ-Габрово проследяване реализацията на завършилите студенти в професионално направление 3.8 Икономика се осъществява чрез специално разработена **Система за мониторинг на реализацията на завършилите студенти**.
- ТУ-Габрово и профилиращата катедра поддържат тесни контакти и проучват мнението на работодателите за качеството на подготовката на студентите от професионалното направление.

Констатирано е **пълно съответствие** с изискванията на критерия.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 3: ТУ-Габрово има изградена система за управление на качеството (СУК) на образователния процес, която е сертифицирана по стандарт ISO 9001:2008. Ежегодно се правят външни и вътрешни одити за качеството на учебния процес и са предвидени подходящи форми за оценяване и огласяване на резултатите от тях в съответствие с изискванията на ISO 9001. Предприемат се коригиращи и превантивни действия в съответствие с изискванията на Наръчника по качеството. Създадени са добри практики, чрез функционирането на груповите ръководители, за поддържане на постоянна обратна връзка със студентите и своевременно обсъждане на проблеми, свързани с учебния процес и качеството на обучението и предприемане на мерки за подобрения. Отчита се мнението на студентите и на потребителите на кадри за качеството на обучението, в резултат на

което се очертават насоки и се предприемат конкретни действия за неговото подобряване. Проследяването реализацията на завършилите студенти в професионално направление 3.8 Икономика се осъществява чрез специално разработена Система за мониторинг на реализацията на завършилите студенти. Обучението на студентите в ПН 3.8 Икономика е в пряка връзка с потребностите на практиката, като се основава на изградената организация за проследяване реализацията на завършилите обучението студенти и на информация за оценката на потребителите относно професионалната подготовка на завършилите специалност „Икономика на търговията” в Технически университет-Габрово.

По Сфера 4 „Конкурентоспособност на обучението в професионалното направление”:

Оценка за съответствието по критерий 4.1: „Новаторски практики в обучението“:

- Висшето училище и профилиращата катедра търсят, създават и прилагат новаторски практики в учебния процес, в учебното съдържание и научно изследователската дейност на преподавателите и студентите.
- Прилагат се съвременни модели за поддържане на актуалността на обучението и се използват съвременни интерактивни методи и форми на обучение;
- Перманентно се актуализират учебните планове програми като се въвеждат нови учебни курсове и се обновява учебното съдържание в съответствие с изискванията на бизнеса и на пазара на труда.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 4.2: “Познаване на конкурентната среда на обучението в професионалното направление“:

- Висшето училище и профилиращата катедра познават конкурентната среда и следят за интереса към специалността.
- Профилиращата катедра проучва състоянието на пазара на труда и тенденциите на промените в него, както и необходимостта от квалифицирани кадри в ПН 3.8 Икономика и осъществява обучение в съответствие с изискванията на потребителите на кадри.
- Установени са и се поддържат тесни контакти с водещи работодатели в професионалната област и се осигуряват необходимите условия за провеждане на стажове, производствени и преддипломни практики на студенти от професионалното направление.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Оценка за съответствието по критерий 4.3: “Национални и международни позиции и възможности“

- Сравнително голяма е международна активност на преподавателите от професионалното направление под формата на участия в международни проекти, съвместна публикационна дейност с научни колективи от чуждестранни висши училища, участия на научни форуми в чужбина и др.
- Висшето училище поддържа договорни отношения с чуждестранни университети, в които има обучение по специалности, сродни на тези в ПН 3.8 Икономика и с бизнес организации и публични институции за сътрудничество и съвместна дейност.
- Преподавателите от професионалното направление осъществяват научно обслужване на бизнеса и институциите от публичния сектор чрез провеждане на консултации и обучения.

Констатирано е **съществено съответствие** с изискванията на критерия.

Констатации за резултатите от извършеното оценяване по Сфера 4:

В ПН 3.8. Икономика се прилагат и развиват съвременни технологии, методи и форми за осъществяване на образователната дейност. Профилиращата катедра проучва състоянието и тенденциите на пазара на труда и необходимостта от квалифицирани икономически кадри и осъществяват срещи с работодатели на базата на дългосрочни партньорства. Във ВУ и факултета има утвърдени национални и международни позиции и възможности за преподавателски и студентски обмен, за научно обслужване на бизнеса, за участие на преподаватели и студенти в международни образователни и изследователски проекти

Недостатъчно е участието на студентите в реализиране на възможностите, които предлагат програмите за студентска мобилност и научноизследователски проекти.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **29.06.2016 г. (Протокол № 15)**, на основание чл. 88а, ал. 5, т. 1 от ЗВО и чл. 38, ал. 2 от ПДНАОА, членовете на Постоянната комисия по стопански науки и управление гласуваха оценки по критериите за програмна акредитация на професионално направление по десетобалната система, в съответствие с чл. 79, ал. 1 на Закона за висшето образование.

След обобщаване на резултатите от гласуването, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА "Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти", Постоянната комисия по стопански науки и управление взе следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 3.8 „Икономика“ в Технически университет - Габрово на основание обща оценка: **8,38 (осем цяло и тридесет и осем стотни)**.

За ОКС «бакалавър»

- ОКС "бакалавър" по „Икономика на търговията“ – редовна и задочна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е ПЕТ години, в съответствие с чл. 79, ал. 4 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 3.8 „Икономика“ в Технически университет - Габрово, за ОКС „бакалавър“ – 240 студенти (редовна и задочна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: 240 студенти.

Постоянната комисия по стопански науки и управление формулира следните препоръки:

1. Да се увеличи броят на преподавателите хабилитирани в областта на икономиката на търговията.

Срок: постоянен

2. Да се приведе учебната документация на специалностите от професионално направление 3.8 „Икономика“ за ОКС „бакалавър“ в съответствие с изискванията на Закона за физическото възпитание и спорта, за предвиждане на задължителни занимания по физическо възпитание и спорт от 60 часа годишно за целия курс на обучение.

Срок: декември, 2016 г.

3. Да се активизира участието на студентите в научноизследователската дейност на катедрата и в осъществяване на студентската мобилност по „Еразъм+“

Срок: постоянен

Председател на ПКСНУ:

(проф. д-р Виолета Цакова)